

# Protokół

## 11. posiedzenia I. sesji VII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. stycznia 1896.

- Początek posiedzenia o godzinie 10. min. 30. przed południem.
- Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.
- Sekretarze: Modest Karatnicki, Stanisław Niezabitowski, Mieczysław Urbański, Zdzisław Tarnowski.
- Obecnych posłów 124.
- Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.
- Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.
- Marszałek oznajmia, iż protokół dziesiątego posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów; protokół dziesiątego posiedzenia złożony jest w biurze marszałkowskiem do przejrzania.
- Marszałek zawiadamia iż udzielił urlopu p. Stanisławowi Tarnowskiemu na 1 dzień.
- Sekretarz p. Zdzisław Tarnowski czyta spis petycji, wniesionych po dzień 21. stycznia b. r., które przydzielono następującym komisjom:
- Komisji drogowej, L. s.: 950, 951, 959.
- Komisji budżetowej, L. s.: 952, 955, 956, 975, 976, 977, 978, 980, 985, 986, 987, 991, 993, 994, 995, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1009.
- Komisji prawniczej, L. s. 953, 954.
- Komisji gospodarstwa kraj., L. s.: 957, 958, 1006, 1014.
- Komisji podatkowej, L. s.: 960.
- Komisji drogowej, L. s.: 961, 962, 963, 964.
- Komisji gminnej, L. s.: 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973.
- Wydziałowi krajowemu, jako komisji, L. s.: 974.
- Komisji administracyjnej, L. s.: 979.
- Komisji przemysłowej, L. s.: 981, 982, 983, 984, 1013.
- Komisji szkolnej, L. s.: 988, 989, 990, 992, 996, 997, 998.
- Po odczytaniu petycji L. s. 979, Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o utworzenie kraj. bióra dla spraw budowlanych, przemawiał p. Rotter dla poparcia tej petycji.
- Po odczytaniu petycji L. s. 1013, Stowarzyszenia rękodzielników w Podkamieniu o zarządzenie, aby Magistrat w Brodach nie zabraniał szewcom sprzedawać obuwia na targach, przemawiał p. Barwiński, popierając tę petycję.

Po odczytaniu petycji L. s.: 1014, gminy Ciszki o wyłączenie jej ze spółki wodnej dla osuszenia bagien Oleskich, przemawiał p. Barwiński, popierając tę petycję.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku posła Bojki o wyjednanie u c. k. Rządu wynagrodzenia dla gmin za spełnianie funkcji w poręczonym zakresie działania.

P. Bojko przemawia, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi, aby wniosek ten przekazać komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Skałkowskiego w sprawie regulacji górnego Dniestru.

P. Skałkowski przemawia uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Czartoryskiego o zmianę przepisów obowiązujących podczas zarazy na nierogaciznę.

P. Czartoryski przemawia, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi

gmin wiejskich okręgu wyborczego Stryjskiego.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi, aby wobec wniesionego w ostatniej chwili protestu przeciw temu wyborowi, sprawę tę usunąć z dzisiejszego porządku dziennego, a postawić go na jednym z najbliższych posiedzeń.

Przemawia p. Wojciech Dzieduszycki.

Marszałek zwraca uwagę, iż rozprawa może być prowadzoną tylko pod względem formalnym.

Przemawia p. Okuniewski.

Przemawia p. Komisarz rządowy Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Izba uchwała wniosek postawiony przez sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie miasta Brodów koncesji do pobierania opłat kopytkowego.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej ustawy:

#### U s t a w a

z dnia . . . . o udzieleniu gminie miasta Brodów prawa do poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam co następuje:

#### Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Brodów prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami.

## Art. II.

Gmina miasta Brodów pobierać ma myto kopytkowe na siedmiu rogatach a mianowicie:

a) przy drodze wiodącej na ulicę Leszniowską;

b) przy drodze wiodącej na ulicę Lwowską;

c) przy drodze do Wielkich folwarków, obok starego okopiska;

d) przy drodze do Małych folwarków obok skarbowego chmielnika;

e) na Jurydyce w miejscu dawnego wału miejskiego;

f) na Podzamczu naprzeciw skarbowego browaru;

g) przy drodze do dworca kolei żelaznej obok mostu na Suchowólce.

## Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta a to podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 5 (pięć) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła prowadzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które są i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

## Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytnicznych.

## Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

## Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych wogóle w dobrym stanie i używania na ten cel prestacyi a względnie ekwiwalentu w pieniądzach według postanowień ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39 część XV. i wykonawczego regulaminu drogowego z dnia 24. września 1886 Dz. u. i r. kr. Nr. 80.

## Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina pobierająca myto kopytkowe przed rozpoczęciem roku budżetowego Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

## Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina pobierająca myto kopytkowe Wydziałowi powiatowemu czyli i o ile roboty preliminowane na ten rok z funduszu myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową i regulaminem drogowym wskazanych, zostały uskutecznione i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu dróg gminnych, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

## Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego wykonuje Wydział powiatowy a względnie Wydział krajowy w myśl §. 25 ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosowych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej opłatę kopytkową.

## Art. X.

Gdyby gmina m. Brodów pobierająca myto kopytkowe wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe wskazane ustawą drogową z dnia 7. lipca 1885 i wykonawczym regulaminem drogowym z 24. września 1886 r, Jeżeliby zwykłe środki przymusowe nie skutkowały, a organa miejskie nieutrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego, lub innych dochodów miejscowego funduszu dróg gminnych, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych dróg, ulic i placów, niemniej też funduszy w myśl postanowienia §. 28 ust. 5 ustawy drogowej.

## Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych t. j. opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina miasta Brody pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarków.

## Art. XII.

Wykonanie powyższej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnątrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższego projektu *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu przyjmuje cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt powyższej ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o założeniu nowych niższych szkół rolniczych.

Sprawozdawca p. Stadnicki, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania tego sprawozdania, prostuje omyłkę druku we wniosku, mianowicie pod lit. C. dwa razy umieszczony jest ustęp 3. o płacach nauczycieli ; Sprawozdawca czyta następnie wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia I-go roku nauki w krajowej niższej szkole rolniczej w Bereźnicy z początkiem roku szkolnego 1896/7.

II. Sejm ustanawia następujący etat osób i płac grona nauczycielskiego krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy.

A) Grono nauczycielskie krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy składa się :

1. Z kierownika, zarazem nauczyciela fachowego, drugiego nauczyciela fachowego i nauczyciela do nauk elementarnych.

2. Z nauczycieli niestałych t. j. katechetów obrz. łac. i obrz. gr. i instruktora do robót praktycznych.

B) Wymienieni pod A 1) są urzędnikami krajowymi z wszystkimi prawami,

określonymi w ustanowie służby krajowej i w statucie emerytalnym.

C) 1. Pierwszy nauczyciel fachowy a zarazem kierownik szkoły otrzymuje wolne pomieszkание i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1.300 zł., dodatek aktywalny o rocznych 140 zł. i dodatek pięcioletni w rocznej kwocie 200 zł.

2. Drugi nauczyciel fachowy otrzymuje wolne pomieszkание i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 1.000 zł., dodatek aktywalny o rocznych 100 zł. i dodatek pięcioletni w rocznej kwocie 100 zł.

3. Nauczyciel do nauk elementarnych otrzymuje wolne pomieszkание i pobiera roczną stałą płacę w kwocie 500 zł., dodatek aktywalny o rocznych 50 zł. i dodatek pięcioletni w rocznej kwocie 50 zł.

D) Dodatek pięcioletni nadaje Wydział krajowy każdemu z tych nauczycieli podług powyżej oznaczonej stopy, skoro tenże pełnił na jednej i tej samej posadzie służbę przez pięć lat nieprzerwanie.

Dodatek pięcioletni nie może być udzielony na tej samej posadzie częściej jak pięć razy, t. j. za 25 lat nieprzerwanej służby. Dodatek ten stanowi część płacy i będzie doliczony do stałej płacy przy wymiarze emerytury.

E) Stanowisko nauczycieli niestałych, którzy nie są urzędnikami krajowymi i nie mają prawa do emerytury, określi bliżej statut organizacyjny szkoły, tudzież regulamina i instrukcje wydane na podstawie statutu.

O wysokości ich wynagrodzenia stanowi każdorazowy budżet krajowy.

III. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 2.867 zł. na koszt utrzymania szkoły w Bereźnicy w roku 1896, a kredyt do wysokości 9.223 zł. na koszt jej urządzenia.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do budowy niższej szkoły rolniczej w Suchodole kosztem nieprzekraczalnym 44.722 zł.

i otwiera mu w tym celu na rok 1896 kredyt do wysokości 30.000 zł.

W ogólnej rozprawie przemawia p. Wachnianin.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Romanowicz.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia p. sprawozdawca.

W rozprawie szczegółowej nikt głosu nie żąda, poczem Izba uchwała cały powyższy wniosek komisji, głosując nad każdym z ustępów oznaczonych I, II, III, IV oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Średniawskiego w sprawie zaprowadzenia pocztowej giełdy pracy.

Sprawozdawca p. Trzeciecki uwolniony na wniosek sekretarza p. Stan. Niezabitowskiego od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje wniosek p. Średniawskiego o zaprowadzeniu giełdy pracy Wydziałowi krajowemu do zbadania w kierunku wskazanym w sprawozdaniu komisyjnym.

P. Średniawski stawia poprawkę do wniosku komisji, aby na końcu dodać: i do przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesji.

Izba popiera tę poprawkę.

Po zamknięciu dyskusji przemawia sprawozdawca.

Izba uchwała wniosek komisji, a następnie w oddzielnem głosowaniu odrzuca poprawkę p. Średniawskiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji sanitarnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie

budowy nowego domu na szpital powszechny w Tarnopolu.

Sprawozdawca p. Olpiński, uwolniony na wniosek sekretarza p. Stanisława Niezabitowskiego od czytania tego sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim zezwala na budowę nowego gmachu szpitalnego w Tarnopolu na 100 łóżek.

2. Na częściowe pokrycie kosztów tej budowy, poleca Sejm Wydziałowi krajowemu zaciągnąć pożyczkę w kwocie 38.900 zł., ubezpieczając się mającą na hipotecę tego budynku, której odsetki i raty amortyzacyjne opłacane być mają przez podniesienie taksy tego szpitala, pod warunkiem, że fundusz szpitala będzie intabulowany właścicielem.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej, w której głosując nad każdym punktem wniosku komisji oddzielnie uchwała wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o petycji gminy Zbora pow. Kałuskiego o bezpłatny pobór surowicy ze źródeł solnych w Turze wielkiej.

Sprawozdawca p. Brykczyński czyta sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycję gminy Zbora do L. 699 odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji p. Wincentego Bielskiego o nadanie mu stypendyum na kształcenie się w ogrodnictwie.

Sprawozdawca p. Franciszek Jędrzejowicz czyta sprawozdanie komisji, zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycję p. Wincentego Bielskiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej w przedmiocie petycji gminy Grabownica powiatu brzozowskiego o uwolnienie od opłaty myta w Grabownicy na drodze krajowej Dynów-Sanok.

Sprawozdawca p. Zdzisław Skrzyński czyta sprawozdanie komisji zakończone następującym wnioskiem:

Komisja drogowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Prośbę gminy Grabownica o wolny przejazd przez zaporę mytniczą na drodze krajowej w Grabownicy albo o przesunięcie tejże zapory mytniczej na granicę wsi Grabownica w kierunku ku Sanokowi, Sejm odstępuje Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego przychylnego załatwienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Wobec wyczerpania porządku dziennego Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych interpelacji i wniosków.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski czyta następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

### Interpelacja

do Jaśnie Wielmożnego Pana Komisarza Rządowego.

W dniu 7. grudnia 1895 o godzinie 12 w nocy przybył żandarm z posterunku w Boratynie do wójta w gminie Rokietnicy w powiecie Jarosławskim i wezwał go, aby szedł z nim do Marcina Niemczyckiego gospodarza w tejże gminie. Na zapytanie wójta, co za interes tak nagły ma do Niemczyckiego, odpowiedział żandarm, iż z polecenia c. k. Starostwa w Jarosławiu ma tegoż odstawić natychmiast do Starostwa do Jarosławia. Daremnie tłumaczył wójt, że Niemczycki jest poważnym gospodarzem, że i sam się stawi na wezwanie, że wstydu takiego gospodarzowi robić nie należy, że żona i dzieci przełękna się, gdy o północy zaczną budzić, ale to wszystko nie pomogło. Poszli więc i wśród płaczu dzieci i żony przełkniętej, nie powiedziawszy, o co chodzi, ani nie pokazawszy żadnego polecenia, zabrał żandarm Niemczyckiego i pognął przeszło 11 kilometrów do Jarosławia do c. k. Starostwa.

C. k. Starosta p. Szczurowski zaczął rozmowę z przystawionym w te słowa: „mam cię ptaszku, ty mi ludzi buntujesz“. „Czy pojedziesz do Wiednia z deputacją ruską?“ Potem odesłał Niemczyckiego do c. k. komisarza Brunickiego. Ten wypytywał się, czy Niemczycki nie podburza chłopów, spisał protokół, poczem Niemczycki odszedł do domu, bo niczego mu nie dowiedziono.

Nadmienić wypada, że gospodarz Niemczykowski jeździł wraz z innymi w deputacji do c. k. Namiestnika i Marszałka krajowego do Lwowa, z prośbą o dochodzenia w sprawie nadużyć wyborczych, po-

pełnionych na rzecz ks. Jerzego Czartoryskiego.

Takimi sposobami nęka się tych z ludu, którzy idąc za głosem sumienia i zapatrywania ośmielili się w powiecie Jarosławskim i gdzieindziej głosować przeciw urzędowym kandydatom.

Zważywszy, że takie postępowanie c. k. starosty Szczurowskiego jest oczywiście nadużyciem władzy urzędowej, a więc zbrodnią, którą c. k. Prokuratorja państwa z urzędu ścigać powinna

Zważywszy, że takie postępowanie urąga prawom obywatelskim zagwarantowanym każdemu obywatelowi w ustawach zasadniczych.

Zważywszy, że krzywda gospodarza Niemczyckiego jest oczywistą, ale jemu samemu ani środki majątkowe, ani zajęcie gospodarskie nie pozwala jej dochodzić, a zresztą kosztowne wyniki dochodzenia w terażniejszych warunkach są wątpliwe.

Zapytujemy c. k. Rząd:

1) Czy wiadome mu jest powyższe nadużycie, czy sprawdziwszy je raczy winnych surowo ukarać?

2) Czy raczy c. k. Rząd odnieść się do c. k. Prokuratorji państwa, aby wdrożyła śledztwo karne przeciw c. k. Staroście Szczurowskiemu w Jarosławiu o nadużycie władzy urzędowej.

We Lwowe, 21. stycznia 1896.

Interpelant  
Franciszek Krempa.

Bojko, Styła, Wójcik, Wachnianin, Średniawski, Potoczek, Okuniewski, Kramarczyk, Dr. Bernadzikowski, W, Szwed, Kulczycki, Zajączkowski, Hamorak, Warzecha, Barwiński, Winniczuk, Data.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę przesłał p. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Urbański czyta następujący wniosek:

### Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące dwie ustawy:

#### I. Ustawa.

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz Wielkim Księstwem Krakowskiem o wcieleniu obszarów dworskich do gmin

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

#### Art. I.

Ustawa o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20, tudzież ustawa z dnia 21. marca 1888, Dz. ust. kr. Nr. 41. przestają obowiązywać.

#### Art. II.

Obszary dworskie zostają wcielone do tych gmin, z którymi tworzą jedną gminę. W razie wątpliwości, do której gminy obszar dworski ma być wcielony, rozstrzyga po wysłuchaniu posiadacza obszaru dworskiego i naczelników i interesujących gmin, ich polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy stronom interesowanym, prawo wniesienia rekursu w terminie 14-dniowym do c. k. Namiestnictwa, które w porozumieniu z Wydziałem krajowym ostatecznie rozstrzyga.

#### Art. III.

Posiadacze obszarów dworskich w myśl niniejszej ustawy do gmin wcielonych, stają się członkami gminy. Mają oni udział we wszelkich sprawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy, w tym samym stosunku i w ten sam sposób, jak wszyscy inni członkowie gminy,

nie nabywając jednak prawa użytkowania z dobra gminnego.

#### Art. IV.

Postanowienia §. 16. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 (Dz. ust. kraj. Nr. 19.) Radnych bez wyboru odnosi się także do posiadaczy obszarów dworskich, w myśl niniejszej ustawy do gminy wcielonych.

#### Art. V.

§ 5 ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 (Dz. ust. kr. Nr. 19.) w dzisiejszym swem brzmieniu przestaje obowiązywać i ma opiewać jak następuje:

§. 5. Każda nieruchomości musi należeć do związku pewnej gminy. Wyjęte są rezydencje, zamki i inne budynki z przynależnymi ogrodami i parkami, przeznaczone na mieszkanie lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najwyższego dworu.

#### Art. VI.

§. 40. lit. d) ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 (Dz. ust. kr. Nr. 19.) w dzisiejszym swem brzmieniu przestaje obowiązywać i ma opiewać jak następuje:

lit. d) Uchwalenie w sprawach, odnoszących się do umów z innymi gminami co do stosunków, wskazanych w §§. 2, 3, 4, 95, 96, 97 tej ustawy.

#### Art. VII.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1897.

#### Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

### II. Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księ-



stwem Krakowskiem o zmianie §§. 95, 96 i 97 ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Dz. u. kr. Nr. 19.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

#### Art. I.

§§. 95, 96 i 97. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866. Dz. u. p. Nr. 20. w dotychczasowym brzmieniu przestają obowiązywać i mają brzmieć jak następuje:

§. 95. Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno jest łączyć się z innymi gminami dla wspólnego zawiadywania wszystkimi, albo tylko niektórymi sprawami tak własnego (§. 27) jak poruczonego (§. 28) zakresu działania. Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami, potrzebuje zatwierdzenia politycznej władzy powiatowej, która tego zatwierdzenia udzieli w porozumieniu z Radą powiatową.

§. 96. Gminy nie posiadające środków do wypełnienia obowiązków wypływających czy to z własnego czy poruczonego zakresu działania mają być drogą ustawy krajowej połączone z innymi gminami tego samego politycznego powiatu w jedną gminę.

Członkowie gmin połączonych stają się członkami tej jednej gminy, a połączone gminy stają się częściami jednej gminy przyczem nienaruszone zostają prywatne stosunki prawne, prawo własności i użytkowania tak jak przysługiwało członkom złączonych gmin.

§. 97. Jeżeli gminy, które się z innymi gminami dla założenia lub utrzymywania wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, interesowane strony ustanowią organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami i oznaczają zakres działania tych gmin.

Gdyby strony interesowane nie mogły się pogodzić w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenie.

Wszelkie przepisy ustawy gminnej, odnoszące się do zakładów gminnych, obowiązują także i co do tych wspólnych zakładów.

Lwów dnia 21. stycznia 1896.

Wnioskodawca:  
St. Potoczek.

Kramarczyk, W. Szwed, Data, Warzecha, Bojko, Wójcik, Fr. Krempa, Styła, Średniawski, Dr. Bernadzikowski, Dr. Olpiński, Weigel, Jakliński, Rayski, Romanowicz, Rotter, Goldmann, Słotwiński, Michalski, Żardecki, Jahl, Dworski, Klemensiewicz, Wiśniewski, Hamorak, Dr. Sawczak, Okuniewski, Ostapczuk, Niebyłowiec, Winniczuk.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Sekretarz p. Karatnicki czyta następujący wniosek:

#### W n i o s e k.

Zważywszy, że zarówno stosunki krajowe jak i potrzeby praktyczne w życiu wymagają znajomości obydwóch języków krajowych; zważywszy, że i względy oświaty przemawiają za tem, by młodzież szkolna w kraju naszym znała obydwie języki krajowe;

wnoszą podpisani:

wzywa się c. k. Rząd, by w szkołach średnich w Królestwie Galicyi i Lodomeryi zaprowadził obowiązkową naukę obydwóch języków krajowych, ruskiego i polskiego.

Lwów dnia 21. stycznia 1896.

Wnioskodawca  
Barwiński

Sylwester Sembratowicz, Okuniewski Hamorak, Karatnicki, Wachnianin, Kulczycki, Dr. Sawczak, Niebyłowiec, T. Zajączkowski, Ostapczuk, Czartoryski, Mandyczewski, Ochrymowicz, Dr. Olpiński, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Fr. Krempa, Średniawski, d'Abancourt.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Sekretarz p. Karatnicki czyta następujący wniosek:

### W n i o s e k.

Zważywszy, że podstawą rozrostu i siłą każdego narodu jest wychowanie w duchu narodowym;

zważywszy, że wychowanie w duchu narodowym da się osiągnąć tylko za pośrednictwem instytucyj, w których nauka podana jest w języku ojczystym; ze względu na to, że prawie trzymilionowy naród ruski w Galicyi posiada dla kształcenia swojej młodzieży tylko dwa całe gimnazyja i jedno nie całe;

zważywszy, że liczba uczniów narodowości ruskiej wzrosła w ostatnim roku szkolnym do poważnej cyfry 2.263. i że z tej liczby zaledwie 900 uczniów pobiera naukę w języku ojczystym;

zważywszy dalej, że z pomiędzy gimnazyjów, istniejących w Galicyi wschodniej, gimnazyum polskie w Stanisławowie ma największą frekwencyę (609 uczniów), a w niem liczba uczniów — Rusinów od ostatnich lat pięciu dochodzi do 150;

zważywszy w końcu, że w gimnazyum stanisławowskim trzeba było z powodu wielkiej liczby młodzieży obok ośmiu klas głównych otworzyć już siedm klas równorzędnych (paralelek),

wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

wzywa się c. k. Rząd do poczynienia odpowiednich kroków, by z rokiem szkol-

nym 1896/7 otwarto przy polskiem gimnazyum w Stanisławowie stopniowo klasy równorzędne z językiem wykładowym ruskim.

Lwów dnia 21. stycznia 1896.

Wnioskodawca.  
Wachnianin.

Sylwester Sembratowicz, Karatnicki, Kulczycki, Dr. Sawczak, Niebyłowiec, Hamorak, Ostapczuk, T. Zajączkowski, Okuniewski, Barwiński, Mandyczewski, Dr. Olpiński, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Fr. Krempa, Styła.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Sekretarz p. Karatnicki czyta następujący wniosek:

### W n i o s e k.

Zważywszy, że każdy urzędnik państwowy i autonomiczny powinien znać obydwaj języki krajowe ruski i polski w piśmie i w mowie;

zważywszy, że urzędnicy zarówno państwowi jak i autonomiczni nie mają odpowiedniej sposobności do przyswojenia sobie znajomości języka ruskiego w piśmie i w mowie;

zważywszy, że i kandydaci zawodów urzędowych nie mają sposobności do nabywania znajomości języka ruskiego w mowie, piśmie i nie mogą wykazać się potrzebną w tym względzie kwalifikacyą;

zważywszy, że z tego powodu powstają w urzędowaniu różne trudności i przeszkody, a obowiązujące postanowienia ustawowe co do języka ruskiego w sądach i urzędach administracyjnych pozostają w znacznej części niewykonanemi, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) by dla kandydatów zawodu urzędniczego zaprowadzone zostały na uniwersytecie kursa praktyczne języka ruskiego;

2) by zostały ustanowione komisje egzaminacyjne, któreby miały uzdolnionym kandydatom wystawiać świadectwa znajomości języka ruskiego w mowie i piśmie;

3) by dla urzędników, którzy dotąd nie mieli sposobności do nabycia znajomości języka ruskiego w piśmie i mowie, urządzano praktyczne kursa nauki języka ruskiego po miastach, gdzie znajdują się potrzebne ku temu warunki;

4) by wyznaczono termin, w jakim mają sobie przyswoić znajomość języka ruskiego, w piśmie i mowie, ci urzędnicy, którzy dotąd nie mieli sposobności nauczyć się języka ruskiego.

Wzywa się Wydział krajowy, by ewentualnie tam, gdzie kursa praktyczne nauki języka ruskiego dla urzędników zostaną urządzone, polecił urzędnikom autonomicznym, ażeby uczęszczali na te kursa praktyczne, i by wyznaczył termin, do którego urzędnicy autonomiczni mają przyswoić sobie znajomość języka ruskiego w piśmie i mowie.

We Lwowie, dnia 21. stycznia 1896.

Wnioskodawca.  
Barwiński.

Sylwester Sembratowicz, Okuniewski, Hamorak, Karatnicki, Kulezycki, dr. Sawczak, Niebyłowiec, T. Zajączkowski, Wachnianin, Ostapczuk, Mandyczewski, Ochrymowicz, Dr. Olpiński, Dr. Bernadzikowski, Bojko, Fr. Krempa, Średniawski, d'Abancourt.

Marszałek oznajmia, iż pierwsze czytanie tego wniosku postawi na porządku dziennym najbliższego posiedzenia.

Przemawia pod względem formalnym p. Koziembrodzki wnosząc, aby przydzielone

komisji administracyjneje ztery petycje: L. s. 696, Rady miasta Krakowa o pomnożenie liczby posłów m. Krakowa; L. s. 866, gminy m. Bochni o pomnożenie liczby posłów z miast; L. s. 857, gminy m. Lwowa o pomnożenie liczby posłów z m. Lwowa i innych większych miast w Galicyi, wreszcie L. s. 868 gminy m. Wadowice o wydzielenie z kuryi gmin wiejskich i przydzielenie do kuryi gmin miejskich, przekazać komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Sekretarz p. Karatnicki czyta następującą interpelację do Wydziału krajowego.

#### Interpelacya

do Wysokiego Wydziału krajowego.

Zważywszy, że odkąd lasy Nadwórniańskie i Sołotwińskie zostały zakupione przez Towarzystwa dla eksploatacyi materiału budowlanego i odkąd wskutek tego lasy w Karpatach zrzedniały, od tego czasu zaczęły Bystrzyce od gór Karpackich nagle na doły spadać i przylegające do tych rzek okolice często zalewać;

zważywszy, że z tych Bystrzyce porobiły się rwące rzeki, które podczas powodzi coraz bardziej brzegi łamią, zabierają urodzajną ziemię, a pozostawiają natomiast nieurodzajne szutrowiska i przy każdej powodzi tworzą sobie nowe koryta;

zważywszy, jak nieszczęsnem jest położenie tych wsi, gdzie Bystrzyce pozabierały ogrody cerkiewne, a nawet zagrażają i wsiom i w niedługim czasie musiałyby gminy swoje cerkwie przestawiać w inne miejsce, co mianowicie odnosi się do wsi Zagwoździa i Knihynina w powiecie Stanisławowskim.

Z tych powodów zapytują podpisani: Czy Wysoki Wydział krajowy zamierza przystąpić do regulacyi tych rzek i co w tej sprawie już uczyniono?

Lwów dnia 21. stycznia 1896.

Interpelant.  
Łazarz Winniczuk.

Niebyłowiec, Ostapczuk, Okuniewski, Wachnianin, Zajączkowski, Kuleczycki, Mandyczewski, Hamorak, F. Krempa, Barwiński, Karatnicki, Warzecha, Kramarczyk, W. Szwed, Styła, Data, Wójcik.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę udzieli Wydziałowi krajowemu.

Sekretarz p. Stan. Niezabitowski odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i назнача następne na dzień 23. stycznia b. r., godzinę 10. przed południem.

Koniec posiedzenia o godz. 12 min. 25 popołudniu.

Marszałek krajowy

**Stanisław Badeni w. r.**

Sekretarze:

**Zdzisław Tarnowski w. r.**

**Stanisław Niezabitowski w. r.**